

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Conclusio ponitur & probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

neris, & differentia in definitione. Altera est continentia actualis confusa, & hæc bifariam etiam sumuntur; primo accidentaliter, secundo essentialiter. Accidentaliter est, quando ex vi talis continentia reperitur in continente aliquid prædicatum non pertinens essentialiter, & quidditative ad constitutionem illius, v.g. quando in homine cognoscitur existentia vel substantia, aut risibilitas, &c. Relicta autem hæc, quia de ea non agimus, loquimur enim de continentia essentiali actuali sive confusa, sive expressa, quæ ambæ in hoc conveniunt, quod illud, quod continetur actualiter in continente, sit de conceptu essentiali continentis; continentia autem potentialis est illa, quæ datur in ratione universalis respectu suorum inferiorum, de qua dixi plura in Logica agens de natura generis.

12 Ad cognoscendum autem quando aliquid actualiter confuse contineatur in alio, vel expresse, hæc regula sumitur ex Divo Thoma *opusc. 5*, ut attendatur ad significationem nominis illius obiecti. Tunc enim in aliquo obiecto continetur vel expresse, vel confuse aliqua formalitas, sine qua significatio illius nominis non potest salvari sive expresse, sive confuse; unde si mens reflectat supra obiectum cognitum, sine dubio inveniet in illo obiecto aliqua prædicata ita inclusa in illo, ut ipsum in nullo statu possit esse sine illis, ita ut si per impossibile, aut possibile tolleretur aliquod illorum, iam non esset illud obiectum, sed aliud distinctum ab illo; quod totum explicatur exemplo hominis, qui potest confuse concipi non concipiendo expresse rationem entis, substantia, &c. sed si mens reflectatur supra ipsum, inveniet in illo formalitates entis, substantia, corporis, &c. ita inclusas in ipso, ut sub nullo statu possit esse, & conservari homo sine aliqua illarum. Unde si per impossibile ab illo tolleretur aliqua ex illis formalitatibus, etiam si remanerent aliæ, iam non esset homo, sed aliud obiectum distinctum ab homine, v.g. si tolleretur formalitas rationalitatis, non maneret homo, sed aliud obiectum; in qua fundatur infallibilis regula Summularum sumpta ex Aristotele, scilicet quod ex ablatione prædicati essentialis non manet eadem essentia, quia ut inquit Philosophus, essentia sunt sicut numeri: qui destruuntur ex ablatione cuiuscunque unitatis. Item si auferatur ab homine formalitas entis, aut substantia, ut sic, absolute destruetur homo qui est inferior respectu substantia, ut patet ex illo certissimo axiomate Dialecticorum, nimirum: ex negatione alicuius rationis inferioris, ut v.g. non est substantia: ergo non est homo; quia implicat, dari hominem in aliquo statu sine substantia. Quod etiam explicatur exemplo eiusdem hominis physice sumpti; si enim aliquis dubitaret, quid includeret actualiter homo quidditative: an quantitatem, vel albedinem, formam rationalem, aut materiam primam? Respondendum esset, quod includeret formam rationalem, & materiam primam; non vero albedinem, & quantitatem. Et ratio est assignata, quia homo physice potest esse sine quantitate, & albedine, non tamen sine materia, & forma, quia ablata materia, vel forma, necessario destrueretur homo formaliter ex vi ablationis illarum.

13 Dixi, formaliter, quia bene potest contingere quod destruaturnum ex ablatione alterius, so-

lum propter necessariam connexionem, quæ datur in illo respectu alterius, etiam si non includat illud, cum quo connectitur actualiter in suo conceptu, ut in sententia probabili omnipotentia destrueretur destructis possibilibus, & relatio destruitur ex ablatione sui termini, etiam si non includat intrinsece illum in suo conceptu; tunc autem omnipotentia destrueretur, non formaliter ex defectu alicuius intrinseci significati, seu prædicati, sed consequenter ex defectu alicuius extrinseci connotati, cum quo habet necessariam connexionem.

SECTIO III.

Conclusio ponitur, & probatur.

ENS nullo modo continet actu sua inferiora; sic Patet Suarez, Albertin. Molin. & alij.

Probatur primo auctoritate Divi Thomæ *opusc. 5*, ubi sic ait: sicut sunt genera universaliora, & in potentia, ita genera confusa, quia universaliora sunt, & continent in se sua inferiora in potentia, & non in actu; sicut universalissimum comparatum ad substantiam, & accidens continet illa. Vbi, qui scit aliquid in universalibus, scit illud indistincte. Sic Angelicus Doctor. Vbi clarissime, & expresse nostræ sententiæ favet, utendo eisdem pene verbis, quibus tenet conclusionem explicamus. Quam etiam tenet aperte Aristoteles. 2. lib. *Metaphysica*, textu 22. & 4. lib. eiusdem *Metaphysica*, textu 9. & 7. *Metaphysica*, textu 6. & alijs in locis, ubi passim comparat ens universalissimum cum entibus particularibus eo modo, quo comparat genera cum speciebus, sed genera in sententia Aristotelis, v.g. animal ut sic, arbor ut sic nullo modo continent actu sua inferiora, sed in potentia: ergo similiter ens non continet actu, sed in potentia sua inferiora.

Ratione primo sic probatur conclusio. Illud solum includitur actu in conceptu entis obiectivo metaphysice, quod necessario requiritur ad veritatem huius nominis ens, vel quod potest cognosci per actum expresse representantem conceptum entis, ita ut sine illo non possit expresse percipi ens adequatè; sed neque ad veritatem nominis ens, requiritur perfectas, vel inalieitas, nec ad conceptum expressum adequatum entis: ergo perfectas, & inalieitas non includuntur in conceptu obiectivo entis actu metaphysice, & essentialiter. Maior est certa. Ideo enim manifeste colligimus in homine includi subsistentiam, quia non potest verificari nomen homo de obiecto quod non includat subsistentiam, ratione cuius non potest dici: Verbum Divinum assumpsit hominem, ut definitur in Consilio Ephesino, primo Nizeno, & Constantinopolitano, quia non assumpsit naturam, & supposititalitatem, hoc est suppositum humanum, sed solum humanitatem; de qua non potest cum veritate prædicari nomen homo. Clarius exemplum; Ideo colligimus à posteriori evidentè, obiectum huius nominis animalis metaphysice, & essentialiter actu includere hæc duo prædicata vivens, sensibile; quia nomen anima non potest verificari illo modo, aut cum veritate prædicari de aliquo subiecto, in quo non includitur actu essentialiter ratio viventis sensibilis. Unde de lapide non prædicatur nomen animal,

Quæst. VII. Quomodo contineat, &c. 179

animal, aut verificatur de illo; quia in lapide non continetur vivens sensibilis; quod continetur actu in obiecto animalis. Ex quo etiam sequitur quod per expressum conceptum non possit concipi animal, quin concipiatur vivens sensibilis; ergo illud solum includit conceptus entis obiectivus, &c.

17 Minor sic demonstratur quantum ad primam partem. Tunc ad veritatem alicuius nominis necessario requiritur aliqua formalitas, quando non potest tale nomen verificari de aliquo subiecto, quod non habet illam formalitatem; sed nomen ens potest verificari de subiecto, quod non habet inalienitatem, v. g. ergo inalienitas non requiritur ut nomen ens verificetur de aliquo subiecto. Maior est certa, ut patet ex dictis. Probatur. Minor. Quia hæc est vera propositio: Deus est ens; ubi nomen ens verificatur de Deo; sed in Deo non datur inalienitas: ergo nomen ens ad sui veritatem non requirit inalienitatem. Et idem argumentum potest fieri de perfectitate. Nam de albedine, & luce verificatur nomen ens, cum lux, & albedo existant, & sint à parte rei; ac proinde non repugnet existere, & nihilominus, neque lux, & neque albedo continent perfectitatem, cum sint vera, & physica accidentia, & non substantia; ergo nomen ens non requirit ad sui veritatem formalitatem perfectitatis.

18 Deinde probatur eadem minor quantum ad secundam partem. Quia tunc aliqua formalitas includitur confuse, & actualiter in aliquo obiecto, quando ita se habet illud, ut si mens reflectat supra ipsum, necessatio per conceptum expressum cognoscat, & percipiat talem formalitatem includam in ipso; sed inalienitas non se habet ita respectu entis: ergo ens non includit illam actu confuse. Maior constat ex dictis. Minor est evidens, quia si mens reflectat supra ens ante cognitum confuse à se ipsa, per conceptum expressum, non cognoscat inalienitatem in ipso, quia sufficienter cognoscitur ens, si cognoscatur ut aptum ad existendum; sed ens potest cognosci ut aptum existere sine inalienitate, ut videre est in humanitate Christi, in quo concipitur aptitudo ad existendum sine aptitudine ad inhaerendum: ergo ens ad sui perfectam cognitionem non requirit cognitionem inalienitatis: ergo ens non includit actu confuse inalienitatem, &c.

19 Confirmatur, quia illud, quod actu confuse continetur in ente actu expresso, debet necessario includi in eius definitione scientifica, sed in definitione scientifica entis minime includitur actu expresso accidens, vel substantia: ergo in ente ut sic non includuntur actu confuse. Maior est evidens, quia omne, quod actu metaphysice confuse includitur in definito, includitur actu expresse in aliqua ipsius definitione, v. g. animal, (& idem est de homine) solum illud includit actu confuse, quod in definitione simpliciter distincta animalis explicatur, v. g. in hac definitione includitur expresse quidquid confuse includitur in animali: est ens per se corporeum vivens sensibilis. Quid enim aliud præter hæc prædicata includuntur confuse actu metaphysice in animali? Certe nihil. Et ratio evidens est, quia cum definitione, ut patet ex regulis bene definiendi habeat omnes has condiciones, quod sit adæquate convertibilis cum definito; quod neque excedat definitum, neque excedatur ab illo, inde evenit, quod si ex alio capite est omnino simpliciter distincta, & expressa definitio, ne excedatur à definito.

R. P. de Ideph. Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

nito; quidquid actu metaphysice, & essentialiter confuse includitur in definito, debet actu expresse includi in definitione illa.

Minor præcipua sic probatur, quia hæc est omnino expressa definitio entis: ens reale est, quod potest existere à parte rei, sumpto ly posse, pro potentia logica non repugnantia; & est definitio essentialis, quia datur per potentiam ad existendum; quæ essentialis est omni enti reali; nam illud, per quod distinguitur essentialiter unum ab alio, essentialis illi est, sed ens reale distinguitur essentialiter à chymæra, & nihilo, quia enti reali non repugnat existere realiter; quod repugnat essentialiter chymæra, & nihilo; ergo est essentialis definitio. Quod autem sit definitio, sic probatur; quia est oratio simpliciter convertibilis cum ente, & explicans illud, quod confuse est in ente essentialiter. Unde erit oratio explicans essentiam rei, & sic & definitio erit; sed in tota hac definitione nulla mentio fit accidentis, vel substantia; ergo accidens, & substantia non includuntur actu expresse in entis definitione.

Dices, quod definitio essentialis entis ita debet constitui: ens est aptum existere realiter ut substantia, & accidens, & sic in definitione essentiali entis exprimitur, substantia, & accidens.

Sed contra: Ergo de Deo potest prædicari substantia, & accidens; atqui hoc est absurdum; Deus non est accidens: ergo definitio essentialis entis non constituitur modo dicto ab adversariis. Prima consequentia patet evidenter, de quocumque prædicatur definitum, debet prædicari definitio essentialis illius, sed de Deo prædicatur ens, quod est definitum: ergo de illo prædicatur definitio essentialis illius, quæ est substantia, & accidens. Maior est evidens, quia ideo de Petro prædicatur definitio essentialis hominis, scilicet quod sit animal rationale, quia de illo prædicatur definitum, scilicet homo. Et ratio huius est manifesta, quia definitio, & definitum convertuntur, suntque æqualia in prædicatione; & ideo à logicis dicuntur ad convertentiam. Minor præcipua est etiam evidens, quia ens prædicatur essentialiter de Deo. Consequentia legitime inferitur, & est hæretica; ergo propositio aliqua, ex quo colligitur mediate, vel immediate, est falsa; sed non potest esse alia, nisi illa quæ ut definitio essentialis entis est tradita ab adversariis: ergo, &c.

Secundo contra, quia ens est commune prædicatum accidenti, & substantia, quia de utroque non solum nomen entis, sed etiam ratio prædicatur; sed in definitione rationis communis essentialis non debent poni inferiora, vel subiecta illius prædicati communis: ergo in definitione entis, quod est commune, & superius prædicatum non debent poni substantia, & accidens, quæ sunt inferiora illius. Minor est certa, quia ideo in definitione animalis non ponuntur homo; equus, leo, &c. quia sunt inferiora animalis, & in definitione substantia ut sic nullo modo ponuntur substantia corporea, & spiritalis, quia illa sunt subiecta prædicationis communis substantia ut sic. Et ratio evidens est, quia in definitione alicuius definiti non debent poni ea, quæ sunt extra essentiam illius; sed inferiora alicuius rationis communis sunt extra essentiam illius. Unde dixit Aristoteles 4. Metaph. differentias, & species esse extra rationem generis: ubi Philosophus per rationem generis non solum indicat id, quod proprie

genus est, sed potius quamcumque rationem superiorem, & communem, extra cuius conceptum essentialem sunt inferiora, vt optime adnotavit Divus Thom. supra dictum librum, *lectio 4.* ergo inferiora non debent poni in definitione superioris; atqui ens est conceptus communis respectu accidentis, & substantiæ: ergo accidens, & substantia, quæ sunt inferiora illius non debent poni in definitione essentiali entis.

24 Illustratur hoc exemplo Dei, quia Deus definitur essentialiter, in cuius definitione essentiali non ponuntur personalitates Patris, Filij, & Spiritus Sancti; quia Deus est vna ratio communis realiter tribus oppositis personalitatibus. Quod autem Deus definiatur sine personalitatibus, patet ex hac definitione: Deus est ens per se intellectuale omnino independens à quocumque alio in omni genere causæ. Ecce quomodo in hac definitione essentiali Dei nulla mentio sit relationum divinarum. Alias, si in definitione essentiali Dei includerentur personalitates divinæ essentialiter, constituendo ipsum Deum, vnaquæque persona constitueretur ab alijs; vnde Pater constitueretur per spirationem passivam, & filiationem, & sic Pater esset Filius, & Spiritus sanctus, & e contra Filius, & Spiritus sanctus essent Pater; nam quidquid est de essentia rationis communis, est de essentia vniuersaliusque, cui communicatur talis ratio, & prædicatur de illo. Vnde quia de Deo prædicatur independentia, etiam prædicatur de Patre, & sic quia est verum dicere: Deus est independentens, similiter est verum dicere: Pater est independentens; sed de Deo quatenus communicatur Patri, & Filio prædicatur quidquid est in eius definitione, & in definitione Dei est filiatio; ergo de Deo prædicatur filiatio; sed Deus prædicatur de Patre: ergo de Patre prædicatur filiatio essentialiter; & sic erit verum dicere: Pater essentialiter est filius; quæ est hæresis manifesta. Ne ergo hoc absurdum sequatur, dicendum de essentia Dei non esse personalitates, neque in definitione essentiali illius poni; quia in definitione essentiali alicuius prædicati communis non debet poni ratio, cui communicatur; sed ens est prædicatum commune respectu substantiæ, & accidentis: ergo neque substantia, neque accidens debent poni in definitione entis vt sic: ergo substantia, & accidens non includuntur actu confuso in ente vt sic.

25 Confirmatur secundo, quia ens, vt est obiectum metaphysicæ, & quatenus communicatur essentialiter omnibus rebus tam creatis quam increatis, concipitur secundum vltimum modum rationem essentia, & secundum vltimum modum præscindendi essentiam à quocumque accidenti, quia quando metaphysica agit de aliquo obiecto, agit de illo sub ratione essentia, hæc enim est ratio obiectiva huius scientiæ, & ideo licet agat de accidentibus, non agit quomodocumque de illis; sed principaliter, & primario agit de essentia accidentis sub ratione essentia: ergo si agit de ente vt ens est, agit de essentiali ratione entis, agendo de intrinsecis principijs primo constitutivis entis, hoc enim est munus metaphysicæ, quia cum agat de omnibus rebus, de quibus cæteræ scientiæ agunt, vt diximus *disputatione 1. Metaphysica*, vt à cæteris scientijs distinguatur, agit de illis sub ratione essentia: ergo solum actu sive confuso, sive expresse includit ens quatenus est obiectum Metaphysicæ cognitionis illud, quod est actua-

liter de essentia illius; sed de essentia entis nullo modo est neque perfectas, neque inalicitas: ergo nullo modo includuntur in ente actu perfectas, & inalicitas. Minor illa est evidens, quia quidquid est de essentia superioris, est de essentia cuiuscumque inferioris contenti sub illo, secundum illud principium dici de omni: Atqui substantia, & accidens per vos sunt de essentia entis, vt ens est superius Deo, Angelo, & homini: ergo substantia, & accidens sunt de essentia Dei, Angeli, & hominis. Vnde erit verum dicere: Deus non solum est substantia, sed accidens, & homo erit accidens, & substantia quod est falsissimum: ergo falsum est dicere, substantiam, & accidens esse de essentia entis.

Urgetur, quia illud axioma: Dicitur de omni: non solum à nobis, sed etiam ab ipsis adversarijs ita explicatur, vt quidquid reperitur actu in superiori, dum tamen sit prima intentio, & non secunda, prædicatur de omni contento sub superiori, siue illa prima intentio sit accidentalis, siue essentialis. Cui maxime concordat aliud principium, seu axioma dialecticum: quidquid actu realiter continetur in prædicato alicuius subiecti, etiam debet contineri in subiecto talis prædicati, v. g. quia in albo vt sic, quod est prædicatum Cygni, continetur actu confuso subiectum corporeum, & expresse continetur albedo, etiam in Cygno, de quo prædicatur album, continetur eodem modo, & subiectum, & albedo. Et quia in vivente vt sic includuntur confuse ens, & substantia, & vivens vt sic quatenus præscinditur ab spirituali, & corporeo, prædicatur de Deo, etiam in Deo confuse continetur actu substantia, & ens; sed in ente vt sic, quod est commune prædicatum Dei essentialiter, quia de Deo quidditative prædicatur, actu continetur confuse accidens, & substantia, creatum, & increatum: ergo essentialiter includuntur actu confuso hæc omnia in Deo: vnde erit vera hæc hæresis: Deus essentialiter, & est creatura, & accidens; vel est creatura, vel accidens; quia quidquid prædicatur de prædicato alicuius, prædicatur etiam de subiecto talis prædicati tam confuse quam expresse actu. Sicut enim se habet expressum superioris ad expressum inferioris, ita se habet confusum superioris, (quodcumque illud sit, dum tamen non sit secunda intentio) ad confusum inferioris, quia ratio adæquata, quare expressum superioris convenit inferiori, est illud ipsum principium supradictum dici de omni, hoc est, quia illud superius est de essentia huius inferioris, vt homo respectu Petri, animal respectu hominis, vivens respectu vtriusque; sed etiam ratio superior quatenus actu confuso continet prædicata, & formalitates, manet in esse superioris, & non desinit esse talis, cum non solum per expressum, sed etiam per confusum constituitur in tali esse: ergo de essentia inferioris non solum est id, quod actu expresse continetur in superiori, sed etiam quod actu confuse continetur in illo; sed de essentia Dei, quod est inferius entis, non possunt esse prædicata, & formalitates accidentis, & creati: ergo accidens, & creatum non possunt contineri actu confuso in ente.

Amplius declaro hoc, quia nihil potest dari 27 in conceptu communi, & superiori multis, quod destruat communiter, & communicationem illius respectu omnium inferiorum. Vnde non potest includere aliquid, quod officiat indeterminationi, & indifferentiæ illius; sed si ens includeret actu

Quaest. VII. Quomodo contineat, &c. 181

actu rationem creati, & increati, accidentis, & substantia, talis inclusio destrueret communicationem entis respectu Dei, & creaturatur: ergo ratio entis actu non includit rationem creati, & increati. Minor sic probatur. Quia si in ratione entis includeretur ratio creati, & accidentis, &c. non posset participari ens a Deo; quia in Deo non potest reperiiri ens cum rationibus creati, & accidentis, neque determinate, neque indeterminate, quia Deus non est indifferens, & indeterminate ad rationem creati, & increati, sed determinate, & infinite est ens perfectissimum cum summa determinatione ad esse. Deistat quod est determinatum ad unam rationem oppositam, non potest esse indeterminatum ad aliam oppositam, v. g. Petrus non est indifferens ad hoc ut sit Bucccephalus, vel Petrus; sed determinate est Petrus, & homo, & contra vero animal, quia ad nihilum est determinatum ex se intra differentias contentas sub latitudine animalis: ex se, & ex sua essentia potest coniungi cum aliqua illarum indifferenter, & cum quacunque.

Explicatur hoc exemplo claro. Materia Caeli in sententia adversariorum non potest uniri alijs formis distinctis a proprijs, quia est ex natura sua determinata ad illam; ac proinde hoc caelum est incorruptibile; ergo si Deus de se, & ex sua essentia est determinatus ad esse increati, & substantia: ergo nullomodo potest habere rationem creati, & accidentis; ergo non potest participare esse a ratione superiori continente essentialiter rationem creati, & accidentis; sed ens per vos actu confuso continet essentialiter rationem creati, & accidentis: ergo non participatur a Deo, neque ipsum, se Deo communicat, quia non est communicabile aliquid alicui, quod non potest participare illud, v. g. Ideo lapis ut sic non est communicabilis homini, & Angelo, quia homo, & Angelus non possunt participare esse lapidis ab ipso: ergo similiter in nostro casu, si ens continet actu rationem creati, & accidentis, nullomodo poterit participari a Deo.

Ex alio capite, si continet rationem substantia, & increati, non poterit se communicari accidenti, & creaturatur, quia accidens, & creatura nullomodo possunt participare ab ente esse substantia, & esse increati; alia creatura esset increata, & accidens esset substantia, quod est falsissimum: ergo continentia confusa actualis differentiarum, & inferiorum in ente officit communitati ipsius, & impedit communicationi indifferenter ipsius; ac proinde ens ut sic non erit commune Deo, & creaturis, &c.

Dices, rationem illam entis inventam ubique cum illa praecisione, & indeterminatione, inveniri etiam cum continentia actuali confusa differentiarum; cum autem non inveniat cum praecisione in Deo, ideo non reperiri cum continentia actuali differentiarum in ipso.

Sed contra, quia licet ratio communis multis inveniat non in statu praecisionis, & abstractionis, sed in statu contractionis, semper est cum omni illo, quod actu continet sive confuso, sive expresse quatenus tale est, v. g. quia animali metaphysice sumpto conveniunt actu confuso vivens, substantia, ens; & quia actu expresse conveniunt ipsi animalitas, conveniunt illi in quocumque statu sive separationis, sive contractionis, & etiam conveniunt inferioribus omnibus animalis eo modo sive expresse, sive confuso; nam non solum

animal ut praecisum est vivens, & est substantia; sed etiam ut est in homine, & in equo; & ideo illa praedicata confuse conveniunt homini non solum divisively, sed omnia collectivè. Et ratio evidens est; quia nihil potest concipi, nec esse sine adaequata essentia constitutiva illius, atqui omnia praedicata sive expressa sive confusa metaphysica constituunt essentiam adaequatam illius; ergo nullibi, nec villo modo potest concipi illa res sine illis praedicatis sive in confuso, sive explicito, quae actu continentur in illa metaphysice: sed ens ut sic, & quatenus tale est, metaphysice actu continet esse creatum, & increatum; ergo illa praedicata conveniunt enti semper, & in quocumque statu sive praecisionis, sive contractionis, & omnibus inferioribus illius.

Deceptio autem solutionis adversariorum consistit in hoc, quod non distinguat praedicata rationis, quae conveniunt rationi communi, ut superioris generis, speciei, totius potentialis, & alia id genus a praedicatis realibus, illa enim cum formaliter conveniant illi ratione status praecisionis destructo illo statu, non illi conveniunt, & ideo nec inferioribus, nec illi ut in illo statu non est, quia ut sic destruitur, v. g. quia possibili in statu possibilitatis ex vi ipsius status formaliter convenit contradictio existentiae, destructo illo statu, dum producit, vel extrahitur extra causas, non convenit possibilitati contradictio existentiae; sed potius existentia ipsa; sic similiter animali ut sic, quia convenit ut praecisum est, esse universale, esse genus, dum contrahitur animal non convenit illi ratio universalis, & in sententia omnium sine villo discrimine inferioribus illius minime haec praedicata conveniunt; quis enim potest dicere, hominem esse genus, Petrum esse speciem, & universale; sed omnia praedicata realia, quae conveniunt superiori sine vlla dubitatione conveniunt omnibus inferioribus; quia secundum illa constituit essentialiter inferiora superior: ergo si ens continet actu haec praedicata realia, ratio creati, & increati; omnia illa collectivè reperiuntur in quocumque inferiori.

Praeterea, quia nulla ratio praecisa, & indeterminata, & indeterminatione potest inveniri in aliquo inferiorum, siquidem talem praecisionem, & indeterminationem habet operatione intellectus, & non a se, quare impossibile est omne quod exigit solutio in omni materia tam univoca, quam analogica; ac per consequens nihil habendum quod dicitur; unde ea ratio, quae sub tali praecisione, & indeterminatione enti convenit in nullo inferiorum potest reperiri, quia ratio superior, non participatur secundum denominationem rationis, quia illae denominationes non sunt res, quae participantur, sed conditiones participandi id quod actu includitur in obiecto participato.

Dicunt alij, ita se habere in praesenti conceptum entis, substantia, & accidentis sicut conceptum definitionis, & definiti; unde sicut in conceptu definitionis clare importatur illud, quod actu confuso reperitur in definito, sic in his conceptibus accidens, & substantia includitur clare, & expresse quod actu continetur confuse in ente.

Sed contra, quia illa se habent tanquam definitum, & definitio, quando ab uno ad aliud convertibiliter fit argumentum, v. g. est homo: ergo animal rationale, & e contra; sed non arguitur

bene: Deus est ens: ergo accidens, & substantia: ergo nulla est solutio. Item quia definitum non dicitur præcise à definitione. Præterea, quia quidquid convenit definitioni, convenit essentialiter definito; sed ens præcise dicitur ab inferioribus simpliciter, & absolute, ut supra late demonstratum manet, & in sententia adversariorum saltem secundum quid. Et ex alio capite non convenit enti, quod convenit accidenti, & substantiæ, quia accidenti, & substantiæ convenit esse ens per se, & in alio, enti autem minime convenit; alias oppositæ rationes eidem convenirent: ergo non se habent ut definitio, & definitum.

SVBSECTIO IV.

Secundum argumentum principale ponitur.

36 **O**Via illud includitur actu sive confuso, sive expresse in aliquo obiecto metaphysico, quod est talis conditionis, ut sine illo tale obiectum ut terminans illam cognitionem non possit reperiri neque salvari, sed obiectum huius cognitionis ens, perfecte salvatur sine substantia, & accidenti: ergo in ente neque confuso, neque expresse actu includuntur substantia, & accidens. Maior, (præterquam quod est expressa sententia adversariorum) sic demonstratur: Ideo homo includit actu animalitatem, & rationalitatem confuso, quia homo ut est obiectum huius cognitionis actualis non potest nec reperiri, nec salvari sine animalitate, & rationalitate in confuso, & hoc obiectum persona, ut diximus, quatenus terminat cognitionem illius, determinate actu, non expresse, sed confuso continet naturam intellectualem, quia persona ut sic nullomodo potest nec reperiri, nec salvari sine natura intellectuali, & contra vero animal, cum non contineat actu nec expresse, nec confuso rationale, potest salvari, & reperiri perfecte sine rationalitate in equo. Et ratio à priori est: quia continentia actualis alicuius quatenus talis, pertinet ad constitutionem alicuius eo modo, quo fuerit continentia actualis, ut in homine continetur actu personalitas, quia hominem constituit actu in esse personæ, quod non habet humanitas, & humanitas datur actualiter in homine, quia constituit hominem in esse hominis formaliter; & albedo datur actualiter in Cygno, quia constituit illum actu album formaliter; sed res quatenus taliter in suo esse constituitur, & taliter constituta significatur, non potest reperiri, nec salvari sine suo constitutivo actuali: ergo sine illo, quod actu reperitur, & continetur in aliquo, si ut sic significetur, non potest salvari, nec reperiri illud ut v. g. divinitas, quia quatenus divinitas est, includit independentiam, non potest salvari sine illa. E contra verò ideo colligimus non contineri filiationem in divinitate actu essentialiter, quia reperitur, & salvatur sine illa essentialiter in Patre, & cognoscitur evidenter per metaphysicam sine filiatione.

37 Minor præcipua sic probatur, quia ens ut est potens ad existendum proprie, & realiter optime reperitur, & perfecte terminando cognitionem potentis existere proprie, & vere, & distincte absolute à nihilo, & à chimæra, salvatur in substantia, v. g. divina sine accidente, & in creatura salvatur simpliciter proprie, & vere, v. g. in Angelo potentia ad existendum vere, & realiter quatenus

distinguitur à nihilo, & à chimæra sine ratione independentiæ, & increati; & in accidente reperitur illa potentia vere, & realiter, & proprie sine perfectitate, & sine independentia Dei; nam accidens ut distinguitur à Deo, & à substantia ut sic, habet potentiam ad existendum vere, & realiter sine aliqua metaphora; nam vere, & realiter ad terminandam veram actionem Dei, habet potentiam extrahentem illud ab statu possibilitatis ad actualitatem veram, & realem, per quam ut ens creatum vere, & realiter opponitur nihilo, & chimæra, & in prima demonstratione metaphysica, ubi agitur de essentia in communi, & de attributis in communi rei, & potentis vere, & realiter existere reperitur, & salvatur hoc obiectum ens nulla facta mentione de accidente, & substantia, de Deo, & creaturis.

Item, quia illud, quod non dependet essentialiter ab aliquo, nec connectitur cum illo essentialiter; potest salvari sine illo; sed ens non dependet essentialiter, nec connectitur cum inalienitate, vel perfectitate: ergo sine illis salvari potest. Maior est evidens, ut supra demonstratum manet. Minor sic probatur. Ratio, quæ indifferens est ad multa, & multis oppositis communicatur, non dependet ab illis, nec connectitur necessario actu cum illis, ut videre est in substantia ut sic, quæ licet transcendat ultimas rerum differentias, nec connectitur necessario, nec dependet ab illis, ita ut non possit cognosci sine illis, siquidem in hac cognitione: substantia est ens per se; ibi proprie cognoscitur sine inferioribus; & animal nullam habet connexionem necessariam actualem cum rationali, vel irrationali, & ideo cognoscitur præcisive antequam fiat universale animal sine inferioribus, & realiter simpliciter datur animal in equo sine rationali, & in homine sine irrationali. Et ratio evidens est, quia ratio communis, & indifferens potest communicari oppositis, v. g. rationali, & irrationali, sed si dependeret, & necessario connecteretur cum aliquo oppositorum, non posset contrahi, nec habere actualem, & necessariam connexionem cum alio opposito, v. g. quia materia prima est indifferens ad formam rationalem, & irrationalem, non habet dependentiam essentialem, & necessariam actualem connexionem cum aliqua illarum, quia alteri non communicaretur. Quod patet evidenter. Nam quando materia prima actu est informata anima rationali pro ut sic, non potest communicari irrationali. Patet clarius in aere: Ideo enim aer nullam habet actualem dependentiam essentialem, aut connexionem cum luce, aut cum tenebris, quia est indifferens tam ad lucem quam ad tenebras; præsertim quia opposita pugnant circa idem subiectum, & ex natura sua petit unum oppositum expellere aliud ex eodem subiecto, sed illa ratio indifferens ad opposita est illud subiectum, circa quod pugnant illa opposita: ergo non possunt compati in illo. Tunc sic: ens non solum quoad nomen, quia iam esset æquivocum, sed etiam quoad obiectum nominis quatenus dicit non repugnantiam ad existendum, communicatur indifferenter Deo, & creaturis, accidenti, & substantiæ, quæ habent inter se oppositionem contradictoriam mediatam: ergo potest salvari, & reperiri sine villa, vel altera differentia illarum. Unde actu non continet aliquam illarum. Vide alia argumenta à nobis adducta disp. 3. q. 5. pro nostra conclusione.

Declaratur amplius hoc, quia tunc obiectum alicuius